

KÖZMŰVELŐDÉS

Felelős szerkesztő: Wagner Sándor.

A lap szellemi részét illető cikkeket a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénztári-, az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden vasárnap.

Az előfizetés díjai:	
Egész évre	8 Kor.
Félévre	4
Negyedévre	2
— Hirdetések díjszabás szerint. —	

Ezelőtt 1903 esztendővel boldogító üzenetet hozott a megváltás titkába különösen beavatott angyal s azt szent Lukács e szavakkal hagyta nekünk: „Ma született nektek az üdvözítő, ki az Úr Krisztus, Dávid városában.“ E szavak a legnagyobb világeseményt örökítették meg. Nagyobb fontosságú és ember fülében edesebben hangzó hír el nem hangozhatott a világot megváltó Istenember születésénél. Akkor ült a földet majdnem egészen uráló Rómának trónján egy császár, ki előtt ezek rezongáltak, ki egy hatalmi szavával országokat indított meg, a kinek hatalmát ma csak a történelem őrizi. De a betlehemi jászoly kisdede évzredek tisztelőténak, imádásának tárgya: világrészek s ezekben nemzetek ajkán, hegyeken és völgyeken, hol csak emberek vannak ismétlődik az üdvösség szózata:

Megszületett az üdvözítő, ki az Úr Krisztus, Dávid városában.

Augusztus császár népszámlálást rendel el; minden alattvalónak születése helyére kell mennie; azért jelentkezett Mária és József is Betlehemben. Így lesz a pogány császár akaratlan eszköz az Isten kezében, hogy hozzájáruljon Mikeas jövendölése megvalósulásához: „Te efratai Betlehem, kicsiny vagy ugyan Juda ezrei között, mégis te belőled származik nekem, ki uralkodó legyen Izraelben“.

Zord időben és hosszú út után érkezik meg a názareti szent család Betlehembe; csak számukra nincs hajlék; a városon kívül, mezőn egy istállócskában találják meg, mit az emberek között hasztalan kerestek: „Tulajdonába jöve, de övéi be nem fogadták őt.“ Rongyos istállóban, nélkülözve a legszükségesebbeket is, született nekünk Isten fia. Az elhagyatottság, a függőség, megalázkodás állapota, mely az emberre a földi lét küszöbén vár, várt az isteni kisdere is. Szegény anyja anyai szeretetének pólyáiba takarja s pár szál szalmára fekteti azt, a

ki „hatalmának erejével mindent föntart“. Az isteni kisdere e világra jövetelénél fogadják: az emberek érzékeltensége, a kemény időszak, barátságtalan istálló, szegényes jászoly, az elhagyatottság oktalan állatok társaságában. Ez annak az életnek volt kezdete, melynek végén durva poroszlók, elsötétült nap, a repedező kopár golgothai sziklák, a nehéz kereszt, a szívtelen csufoló néptömeg s csak egy pár jámbor lélek jelennek meg az emberiség legnagyobb jötevőjének végső perceinél. Kezdet és vég találkoznak s a kettő között is csak ugyanaz szemlélhető: alázatosság, melyet megnevesített a világ megváltójának választása, szegénység, melyet az ég és föld Ura gazdagított, szenvedések, melyekbe Isten öntött édességet. Ezek tények, nem szavak, az örök bölcsesség tényei.

Az Üdvözítő szegénységben született s szegények is hallották meg először; a világ nagy pásztora született, s a pásztoroknak is hirdette az angyal legelőbb: „Ne féljete, mert ime nagy örömet hirdetek nektek... találtak egy kisdere-

TÁRCA.

„Emlékezünk Régiekről.“^(*)

(Folytatás)

Püspöki fáklyás menet. Az utolsó Frondosa. Az Elefánti ügy. A legutolsó Haynald-féle alapítvány.

Igéretem szerint és a korrajzhoz illő igazsággal leírom, mikép búcsúzott el a város Haynald püspöktől és mikép kaptam az utolsó „Frondosa Haynaldinát.“

Ne méltóztassanak megütközni, hogy „Haynaldinát“ írok — mert az speciális elnevezés és ép oly jogos, mint a növénytudósok, a botanikusok által feltalált „Haynaldia“.

Ugyanis, ha a különböző európai botanikusoknak szabad volt több növényt, jelesen gombát „Haynaldinának“ elkeresztelni, — nekünk kis diákoknak is csak megengedhető volt, hogy a speciálisan fehérvári terméket, a reverendára alkalmazott foltot, mint hasznos virágdiszt „frondosa haynaldinák“ nevezzük el!

Hát úgy történt, hogy az 1860. évi októberi császári híres diploma kibocsátása óta és a Károlyfehérvárt 1861. évi februárban és októberben megtartott értekezleték óta kegyes püspökünk Haynald Lajosnak állása nagyon megingott,

míg végre az 1863. évi nagyszabeni országgyűlés eseményei által teljesen tarthatlanná lett.

1864. év szeptember havában nagy szomorúságra a magyarnak — fölödatott a püspöki teendők alól és karthagói érsek címmel Rómába hivatott.

Menni kellett! A fehérvári magistratus, mint mindig, későn informálódott. Nem esoda, többsége, főbb emberei csak protenstánsok voltak.

Mikor már pakkolatott, — jutott eszébe a nemes városnak kellő módon búcsút venni legnagyobb emberétől.

Nosza hamar fáklyásmenetet rendezni! De hát a világtól messze volt akkor még az ugynevezett Károlyfehérvár és nem volt fáklya a boltokban.

Felkérték apámat, szalasszon gyors fogatot Kolozsvárra fáklyáért. Ugy is lett. A magistratus adott 50 frtot fáklyára, ezt kézhez kapta a vigkedélyéről híres házi és üzleti mindenesünk, néhai Schönstein Móric és négylovas kocsival robogott Kolozsvárra.

Harmadnap, a fáklyásmenetre kifizűtt napon megvitt a 100 drb. fáklya. Feltűnően karcsuk azaz vékonyoskák voltak. Ezt regisztrálnom kell a fejlemények miatt.

A fáklya-sóványásznak is volt oka, persze nem keresztényi.

Oka volt ugyanis a „Rozsolis“! Akkori időben egész Erdélyben csak egy likör- és viaszgyertya gyár volt. A híres „Fröhlich“ cég Kolozsvárról szállította egész Erdélybe — Havas alföldre sőt Törökországba ezen cikkeket.

A különben Juda törzseiből származott Móric gazda kapott az alkalmon, vásárolt Kolozsvárt fáklyát, — de természetesen ugyancsak bőven édes „Rozsolist“ is. —

Utóbbit nem mutogató, — de a fáklyákat átadta a városnak, nem tehetvén róla, hogy kisdere aszályos formákban jelentek.

Este felé összegyűlt a nép a disznópiacon vagyis a várba vezető út baloldalán, a Hungáriával szemben, hol most boltok és mészárszékek vannak.

Kiosztották és meggyújtották a fáklyákat és a híres, valóban egész országgrésre híres Pápiezi bandája elkezdett zenélni.

Ekkor megindult a városházáról a magistratus és a kebeles polgárság. Persze diszmagyarban és persze a méltóságnak megfelelő lassú tempóban.

A lassan való haladás a dologhoz tartozik. A fáklyásmenet diszszónokául Szebeni Ferenc városi, megyei és országos ügyvéd jelöltetett ki.

En és még egy deák kaptunk egy-egy rúdra erősített viaszgyertyát, hogy Szebeni fiskális ír

det pályákba takarva és jászolyba fektetve;“ mennyei fény világított be az éj sötétségébe, ez volta fényessége Isten dicsőségének, melyről az angyal énekelt: „Dicsőség Istennek a magasságban.“

„Ne féljetelek.“ Hogyne félnék, mikor félnie kell a bűnösnek, ki előtt nem jelent meg Isten a bűn után? Félnie kell a bűnösnek Isten előtt, s miután az első büntetést elkövette, el is rejtőzött Isten elől félelmében. S ha most Isten, mint egykor Sina hegyén hatalmának fenségében jelenik meg, félelem és rettegés fogja el az embert. De nem ily rettenetes Isten kell a bűnösnek, hogy hozzá visszatérhessen. A bűnösnek e célből oly Istenre van szüksége, a kit szerethessen, kinek egész bizalmát ajándékozhatja. Lám ilyen a jászolyban fekvő isteni kisdéd, kiben az istenség fősége párosul a gyermekkorral kezdett emberség vonzó tulajdonságával. Hisz a gyermek iránt még a bűnös is vonzódik. Ezért nem született a Megváltó meglelt emberi korban. Éppen azért ne féljetelek, mert nem hatalmának fenségében itélni jelent meg, hanem üdvözíteni, hasonló levén hozzánk mindenben a bűn kivételével. Istennek e megjelenése nem a félelem, hanem öröm tárgya. A született isteni kisdéd most üdvözíteni jött; üdvözíteni, békességet szerezni Isten és az emberek között, békességet az embernek önmagával, békességet embertársaival szemben. Azért a jászoly kisdéde a béke fejedelme.

De van-e béke most a béke fejedelmének eljövetele után? Ne árnitsuk magunkat. Van-e béke a föld lakói között? Van-e

a lelkiismeretnek békéje? Nincs-e elég viszály, egyenetlenség, szinte mondanám mindenkinek harca mindenki ellen? Igen, sokszor árnitsuk egymást: nincs béke a földön. Mi ennek az oka? Az, hogy jó akarat sincs, pedig az angyal azt hirdette: „Békesség a földön a jóakarátú embereknek.“ A bűn kiszorította a jóakarátot a szivekből, a nyughatatlanság, az elégedetlenség hadat izent a lélek békéjének. Az igazságtalanság a béke esküdt ellensége, mióta Herodes betlehemi kisdédekét öletett, s a zsidók megvetették a béke fejedelmét, őt halálra kívánták, a mester tanítványait üldözik, a megváltás üdvintézményét áldásos működésében feltartóztatják.

Jézus Krisztus békét hozott a földre, de mit ér ez, ha az emberek ezt, mint őt magát, be nem fogadják. Jó akarat, jó érület legyen az emberekben, kik Jézus Krisztus körül csoportosuljanak, az ő fényét, erejét, üdvösségünkért végzett nagy munkáját, fölöttünk álló királyi hatalmát ültetve át magukba, míg kiben-kiben „képződik Krisztus“ s vele az ő békéje. Ily érület nélkül nem szól nekünk az angyali ének, ily érület nélkül szaporíthatjuk a törvényeket, de ezekre nincs szükségünk, mert mint egy jelesen gondolkozó olasz jogtudós mondja: „Nem törvények kellenek nekünk, ezek bőségben vannak, hanem érületre van szükség a meglevő törvények betartásához.“ Jó érület, jó akarat nélkül csak dúló harc folyik s jólétet elfojtó ellentétek vannak még felsőbb régiókban is, melyektől várnak pedig az alsóbb körök a vész megakadályozását. Jó

érület nélkül a nyers erő csak kiszajtolja a társadalom tagjaiból a vért, az élet föltételét s jó akarat nélkül az anyagi erő a társadalom küllőit törli le s nem föltartja, hanem föltartóztatja azt annyira szükséges fejlődő haladásában.

Jó érület nélkül gyakorolhatja hatalmát a fő, de az akkor erőszakoskodás, engedelmeskedhetik talán az alattvaló, de az rút szolgaság, adakozik, esetleg a gazdag, de az képmutatás s mondjuk-é, hogy jó érület nélkül a szükség esetén elhangzó ima is csak istenkísértés.

Betlehemi jászoly az igazság első kathedrája, ide járunk iskolába, itt tanulva fejlesztethetjük ki magunkban ama legnagyobb életet, mely egyedüli célunk, mikor az értelem megismeri, a szív szereti, az akarat elérni törekszik azt a békét, melyet a világ nem adhat, hanem a mely az Isten dicsőségéből táplálkozik; azért előbb zengi az angyal: „Dicsőség Istennek a magasságban“ s csak azután: „békesség a földön a jóakarátú embereknek.“

Vass Albert. dr.

A Gyulafehérvár és Vidékének dec.

19-iki számában K. P. dr., az előbbi z. v. jegyű cikke szerzője, hosszasan foglalkozik esekélyességünkkel. Panaszosan említi válaszában, hogy multkori fejtegetéseinkben egész az unalomig vittük a distingválást.

Hát azt tudtuk előre, hogy z. v.-nek a sok distinkció nem fog valami nagyon tetszeni. De hogy nem volt hiába való dolog, az kitűnik ellenfelünk újabb magatartásából. Fejtegetéseink lényegesebb részére ugyanis nincs semmi észrevétele, csupán a lényegtelenekkel szemben folytat még kisebb guerilla harcot, melynek rendszeren kapituláció a vége. Igaz, azt mondja bi-

mellett világítsunk, hogy beszédjét olvashassa.

Mi is már a városban meggyújtottuk a viaszgyertyákat, úgy, hogy mire a püspöki rezidencia udvarára érkezünk, már jól leégetek.

A püspöki udvarban a dísz-szónok megállt az emelet előtt. Ő nagyméltósága megjelent az emeleten az épület bejáró sarkától visszafelé számított harmadik ablakban!

Mielőtt Szebeni uram szólhatott volna, — a cigánybánda elhuzta főnökének Pápiczinak „erdélyi kesergőjét.“ — Dehogy engedte volna el a banda feje ezt a műelvezetet!

Szó a mi szó, a kesergő alatt is rohamosan kisebbedett viaszgyertyám. Végre belekezdett az öreg fiskális — és a mi a föld teremése óta hős dolog volt Leonidásig és ettől kezdve Mohácsig illetve Tomori büszke vezérig s az önfeláldozás jeles példáját nyújtja, mind elszavalta.

Aggódtam a gyertyák közeli kimulásán és oda sügtam neki. Nem használt. Végre egy nagyobb mondás után, félíg felém fordulva — persze, hogy jobban lásson — felkiált a többek közt: „— Nem, nem! a mi csak ez a világ tart!“

Azt hittem az én gyertya-világomat érti és beleszóltam:

— Már ez a világ kialszik, alig bírom markommal összetartani.

Erre a fiskális úr szónoki nagy hevében mindkét karját hirtelen kitérte és a beszédét tartalmazó aktával úgy hozzám vágott — hogy az égő viasz mellemre folyt és kabátomat meg-

gyújtá. Egyik bandista oltotta el a tüzet rajtam, — de kabátom annyira oda lett, hogy három tenyérnyi foltot kellé reá alkalmazni. Ez volt a „frondosában“ a legnagyobb rekord!

Gyertyám után a fáklyák is kezdtek kialudni, úgy hogy sötétben hallgattuk végig a püspöki szép választ. —

A fáklyásmenetet követő napon nagy ebéd volt a püspök úrnál. Az egész magistrátus ott volt és a város leste miféle alapítványt is fog tenni püspökünk?

Hire volt, hogy ebéd után fogja a magistrátust meglepni vele.

Mielőtt az urak „ebéd utánját“ megtudnók, illik és kell megtudnunk a következőket.

Egy pár évvel a mondottak előtt, igen nagy meglepetés történt a püspöki rezidenciában. Haynald ő méltóságának a Pozsony megyei Bazinból származó és kezdetben szerzetesrendű Barts Ferenc volt a titkára és a gazdaságban is jobb keze.

A rezidenciában lakott szerényen, a földszinten, a mint a lépcsőházba bemegyünk balra a kis szobában. Ebben élt, dolgozott a püspöki igazgató. Itt tartá irodáját és egy uradalmi vaspénztárt is.

Egyik éjjelen kigyúltak a püspöki majorban a fapiacon, a széna és szalmakazalok! Véletlenül ugyanakkor meggyúlt a püspöki sörház épület is!

Szaladt valaki a várba és jelenté Dr. Bartsnak a nagy tüzet. Rohant is ő le a városba. A

püspök úr befogatott s négyes hintón lejött a majordeli tűzhez. Személyesen láttam ott én is a felvárost. Persze ott voltak mind a rezidencia-beliek is.

A mi a tűz alatt pusztított, addig fenn a püspöki rezidenciában feltörték a pénzszekrényt és elrabolták Haynaldnak 9—10'000 forintját!

A tüzet tehát a fortélyos rablók rakták és nagyobb biztonság végett két helyen is.

Megindult a bünnügyi vizsgálat. Sokáig semmi nyom. Egy év múlva a bihari alispán jelenti, hogy elfogtak egy rablóbandát. Közük van egy Elefánti nevezett is, a kinél valami erdélyi püspöki obligációt találtak. Nosza kiderült, hogy csakugyan Elefánti volt a fehérvári betörő. Ő és valami fehérvári izmaelita löcsiszárok.

A nagyváradi megyei börtönből három lovas perzekutor (hajduk) be is hozta Elefánti urat Fehérvárra. Az egész város járt perzekutort és elefántot nézni.

Elefánti belekerült a városi tanácsház dutyijába. Most is megvan ugyanoly alakban a dutyi Nr. I.

Megjegyzendő, akkor a városban Bergyán Miklós volt a főkapitány és régi rend szerint a városi törvényszék fogház-főnöke. Varró András városi hajdu pedig volt a börtönőr. Meg kell jegyeznem, hogy ezen utóbbi váltig becsületes ember volt.

Volt öröm, hogy megkerült a rabló, de nem sokáig tartott. Ugyanis a vizsgálat második hetében, egy fényes nyári éjjelen Elefánti eltűnt börtöne üres lett.

zonyos rezignációval, hogy fejtegetéseinkből nem lehet tanulni semmit. No de ez kevés olvasónknál tartozik a betegségek közé.

Egyet azonban örömmel konstatálunk, s ez az, hogy mostani cikkének stílusa főmobból izlésre mutat. Erről már könnyebben rá ismerünk K. P. drra. Egyet azonban elhiyaghatott volna cikke végéről, — a madarat s annak tollait. Mert ebben mégis van egy kis epe, személyeskedés. Azonban egy szerencsés metamorfózis atmenő irónak ez is megbocsátható, mert tudvalevő dolog, hogy a rossz szokás ördöge, mikor végleg távozni készül, éppen akkor vágja földhöz az embert.

De van még valami, ami nem tetszik nekünk — a szerepesere.

Megelőző cikkében ő volt a támadó, mi meg a védekezők, kik igyekeztünk megmaradni a moderamen inculpatae tutelae határai között. Mostani cikkében azonban önmagát tekintő sértett felnek, minket pedig hatszorosan goromba támadónak.

Már engedelmet kérek tisztelt K. P. dr. úr! Az ilyen szerepesere megjár a színpadon, hol nem okoz kárt senkiben, de nem — a való életben, hol a reputáción ejtethet könnyű sebet. Aztán ha nem leszek unalmas, mondanék újra egy kis distinkciót. Más beszámítás alá esik a támadó fel és más alá a védekező; más a csipkedés, más a dumé; más a cukrozatlan humor és más a gorombaság. Ön velem szemben ilyen kitételeket használt: x. y.-nak fogalma sincs az autonomiáról; x. y. sokat kérdez, tehát keveset tud; x. y. idióta. Ezekről ön mostani cikkében azt mondja, hogy nem sértések, hanem nyájas csevegések. Én ellenben, mikor kezdte beadogatni apró dőzsisokban, lehet csak tévedésből, de úgy éreztem, hogy biz' keserű pilulák ezek, melyek segítségem kívánkoznak felé. Engedjen meg tehát, ha akkor még nem tudtam lenyelni őket. Most azonban, rövid, morális leckéje után, melyben több szerénységre, nagyok iránti tiszteletre, több emberszeretetre és gyakoribb meditációra

Réggelre a tanásterem ablakából feléző zöld asztalterítő tudatta, hogy Elefánti felment a börtönből az emeletre, ott az ablakrámaéhoz kötve a zöld posztót, azon lehoesátkozott és illa berek — nádak — erek sehol sincs!

Nem tartozik ide a gyanú — de az bizonyos, hogy nem a zöld posztó a hibás, nem ő közvetített, mert mint magam láttam, midőn gyermekésszel, több társammal a Jakabffy-bázból, még Dr. Ötvös városi főorvos korából, a tanácsház emeletére vezető privát ajtón bementünk ebéd ideje alatt a nagyterembe megnézni a posztót, ez nagyon lazán állott az ablakrámán és midőn egyik diák meghúzta, a posztó leesett a piacra!

No volt futás visszafelé a Jakabffy lépcsőn. Nem tudta senki, még a fentebb nevezett szigorú főkapitány sem, hogy ott jártunk.

Egy szó mint száz: Elefánti elmenekült! Soha többé híret se lehetett hallani. Nagy volt a blamázs!

Varró tovább is gyalog járt, és csak akkor járt kocsin, ha néha a főkapitány úr új négyes mellő fogatának bakkjára kellett ülnie.

Ez volt az Elefánti-ügy. Ő nagyméltósága nem lett kárpótolva. Most, hogy bucsuzott, észébe juthatott a dolog.

Haynald püspök úr szerette a szellemeseket. Ő is az volt. Alatta történt p. o. hogy a „tövisi” plebánia megürült.

A tiri plebánus így kérvényt adott be:

int, talán tennék egy nyelési próbát. Ténne ezt annál inkább, mert kijelenti, hogy az ön meditációs könyvében idióta annyit jelent, mint vir doctus, vir sanctus. Ezek után kezdem hinné, hogy ön tulajdonképpen dicsérni akar engem. Ha így, — akkor igazán köszönöm ezt a váratlan karácsonyi ajándékot. Csak egyre kérem, ha szabad választani az idióta és a vir doctus, vir sanctus között, akkor jövőre ilyenkor inkább ez utóbbiból juttasson valamiképp krisztkindlibe. Az előbbit pedig ajándékozza kevésbé érzékeny ismerőseinek, mert én attól tartok, hogy ennek az öleletes szómagyarázatnak vizkeresztig zérusra száll az ázsíja. Egyébként a béke szentünnepén készséggel — damus veniam petimusque vicissim.

F. G. dr.

Rómából.

A szent Atya okt. 15-ike óta hetenkint egyszer, néha többször is külön kihallgatáson fogadja Róma lakosságát. Ezek a fogadások rendszerint kisebb konferenciák, melyeket a szent Atya tart az egyes plebániák híveinek. Egyszerre 5—6 plebániának hívei gyülekeznek a Damassus udvaron, a plebánusok egyike röviden üdvözlő a megérkező főpapot, mire ő szentsége válaszol. Válaszában mindig a néphez szól, s rövid beszédében rámutat a teendőkre, megjelöli az utakat és módokat, s végül megáldja a népet.

Miután a plebániák mindegyikét fogadta a szent Atya, a kollégiumokra került a sor. Előbb a Propaganda növényeiket, majd az amerikaiak, az északiak és déliek, azután a skótok, irek, belgák, olaszok, franciák, spanyolok, ehő 17-én d. u. 3¹/₂ órákor pedig a németek és magyarok részesültek a szent Atya áldásában.

Az egyes kollégiumok nevében az illető Cardinal-Protector köszönte meg a szent atyának e kitüntető kegyességét s kérte egyúttal áldását az intézetre, annak elöljáróira és növényeikre, meg munkásságukra. A szent Atya

„Kegyelmes uram! Minthogy 10 éve Türi-ök, kérem koronázzon meg Tövissel!”

És övé lett a tövisi plebánia. Nem feledek el, mert ritkaság számba megy, hogy Haynald püspök egy hivatalos aktát egyetlen egy „betűvel” látott végleg el.

Ugyanis egy öreg, székelyföldi plebánus, lamentációval tett kérést adott be, hogy ő mily beteg, öreg stbi stbi és három sűrűn irt oldalon kéri, hogy három havi szabadságot kapjon, hogy Karlsbadban mehessen.

A püspök úr személyesen egy betűt irt a kérvény hátlapjára. És pedig így:

I. . . .!

és alább odairta szokottan nevét. Tehát: i! azaz „menj!”

E szellemesség nyilvánult a bucsúzásnál is. Midőn asztalbontás után elhoesátá a magistratust, utolsó szavai ezek voltak:

— Aztán Főbíró úr alapítványt hagyok a Magistratus jobb fizetésére. Megkapják leveletem. Ugyanis az Elefánti-féle összeget a városnak hagyom; siessenek behajtani és mondott célra elhelyezni!”

Mondanom sem kell, hogy a magistratus sietett, de az ajtón kifelé is mondanom sem kell, hogy az a bizonyos Elefánti alap ügye hivatalos protokollumba és további kezelésbe nem került.

R. József.

rövid lelkesítő, bátorító, buzdító beszéd után minden egyesnek csókra nyújtotta kezét, megáldotta őket és a magukkal vitt devocional-tárgyakat, s azután távozott.

Minthogy a „Nemet Magyar papnövelő”-nek nincs Cardinal Protectora, azaz, hogy a Cardinal-Protectort a Jézus-társaságának generálisa helyettesíti, így ez alkalommal az intézet növényeinek örömet és hódolatát ő tolmácsolta a szent Atyának. Beszédében különösen köszönetet mondott a szent Atyának és személyében az ő elődjének is, kik az intézet iránt mindig atyai érdeklődést tanúsítottak. Ez érdeklődésnek újabb tanujele amaz intézkedés is, mellyel őszentsége az intézetnek egyik volt növényekét, ki a hitért vértanúhalált halt, a boldogok közé avatni megengedte.

Őszentsége látható örömmel fogadta e kijelentést. Ránk magyarokra pedig annál nagyobb jelentőségű ez, mivel az említett boldoggá avatandó, nem más, mint a három kassai vértanú egyike, Kőrösi Márk, ki az intézetben nyerte kiképezését.

Ugy szintén látható örömmel fogadta a P. Generalisnak ama kijelentését is, hogy a jelenlevők mindannyian hű fiaik akarnak lenni a római katolikus és apostoli anyaszentegyháznak.

Erre ő szentsége röviden fejtegetve a klerikusnak feladatát, hivatásának fonségét, az élet szentségét és ezzel karöltve a tudományokban való előhaladást kötötte szívünkre, végül áldását adta ránk, szülőnkre, egyházmegyénk, studiumainkra és távozott, hogy a Loggiák másik részében várakozó angol kollégium növényeinek is apostoli áldását adja.

Ugyancsak e héten fogadta a szent Atya ama 50 tagú bizottságot is, mely a szeplőtelen fogantatás dogmájának felszázados jubileumát készíti elő. Vanutelli V. bíboros úr ő Ema. ismertette a bizottság célját és eddigmüködését. A szent Atya válaszában kijelentette, hogy nagyon örül a bizottság terveinek és működésének, melyet a bolds. Szűz pártfogása alatt kezdett meg. Őszintén teljes bizalommal viselkedik a bold. Szűz iránt s óhajtja, hogy mindannyian hozzá folyamodjunk segítségért. Helyesnek tartja, ha nagy kegyelmeket kérünk Tőle, de mindazonáltal nem rendkívülieket és szükségessé, hogy a kegyelmek elnyerésére saját tevékenységünkkel is közreműködjünk.

A magánkihallgatások hosszú sorát nem is említem. Különösen ez az időszak igen alkalmas a római zarándokút megtételére. Az örök város utcáin nagy csoportokban járnak az idegenek s ezek mind akarják látni a pápát.

A templomokban persze nagyban készülődnek a karácsonyi méltó megünneplésére. A plebánia-templomok gyóntatószékeit körülállják a töredelmes bűnbánók, a más templomokban pedig a „jászol” készítésén fáradoznak a leleményes olaszok. A Maria Magioreban van az a jászol, melyben a hagyomány szerint az Úr Jézus nyugodott. Ez most karácsony nyolcada alatt ki van téve, és kis gyermekek felváltva állanak őrt előtte. Az Ara Coeliben a Bambinó (csecsemő) esodátéví szobra előtt 6—7 éves fincskák kedves csevegéssel mondják el az Úr Jézusnak szóló üdvözlőket.

Igy az isteni Alapító bölcsességétől vezérelt Egyház bölcsen intézte, hogy egy év fáradaimai után az Úr Jézus születésének emlékünnepeken lélekben megújulva és a kis Jézustól nyert kegyelmekkel fölvertetve, új erővel kezdhesük az ismeretlen, de minden jót ígérő új évet.

P. A.

A „Magyar Védő-Egyesület.”

A keresztény Magyarország biztosítására és felvilágosítására hatalmas védőbástyát akar építeni az igaz magyar hazafiaknak tette és áldozatra kész nemes csapata.

Tisztelet azoknak, kik az apostoli kettős keresztet és nyomában a becsületet, az erkölcsöt akarják diadalra juttatni a mindennapi élet ama sáncain, a honnan azt és vele a tisztességet a szabadelvűség által a nemzetre zúdított, az erköléstől függetlenített közgazdaság kufarjai kihányták.

A külföldet szerenesétlenül majmoló szabadelvű nemzetgazdasági rendszerünk felszabadította az ezen szabadsággal élni nem tudó egészeges nemzeti erőkkel együtt az élelmes, de egyszerűsmind igen sokszor erkölestelen és nemzetietlen polypkarok ezreit és szabad lón a vásár. Nem ismerjük mi felre a szabadelvű nemzetgazdasági felfogásban, Schmidt Ádám gondolataiban, rejllő heyses és igaz tétéleket, de a többi között magának ezen rendszernek máris bekövetkezett hátrálására és épen nem „ultra montán” szocialpolitikuskokra hivatkozva állíthatjuk és állítjuk: hogy ezen rendszernek rajongásból (hogy nemtelenebbet ne tétélezzünk fel) származó korlátlan alkalmazása főleg közgazdaságilag kevésbé érett népeknél sok és nagyon megszívlelendő rossz következményekkel jár: „Die Freiheit entfesselt auch die schlechten Kräfte der menschlichen Natur. Wo sie uneingeschränkt ist, macht sich auch der Egoismus, die Gewissenlosigkeit, die Unmoralität, der Schwindel schrankenlos geltend. Die Volkswirtschaft zeigt dann . . . das Bild nur eines feindlichen Intressen kampfes, eines Kriges Aller gegen Alle. Und unvermeidlich ist im wirtschaftlichen Verkehr eine ungerechte Ausbeutung der Schwachen durch die Starken, der Ehrlichen, Gewissenhaften und Soliden durch die Unehrliehen, Gewissenlosen und Schwindler.” („Handbuch der Politischen Oekonomie” Schönberg I. 60.)

Ez ha németül is, de magyarul van mondva. Mindennek oka pedig az, hogy a szabadelvű gazdálkodó a nemzetgazdaságot függetleníteni akarta az erköléstől. Pedig ez merénylet. Die Volkswirtschaft . . . hat auch eine hohe immaterielle ethische und kulturelle Bedeutung . . . Söt: Der Werk einer Volkswirtschaft ist in erster Reihe darnach zu beurtheilen, wie weit sie dieser Aufgabe entspricht, wie weit sie auch ein sittliches Gebilde ist” (U. o. I. 16.)

Ez utolsó mondatban aztán ki is van mondva az ítélet a mi nemzetgazdaságunk mineműségére! Mert ha attól függ első sorban a közgazdaság értéke, hogy mennyiben erkölcsös, akkor a miénkél nyomorultabbat nehezen talál ember a kulturáramok között.

A korlátlan szabadelvűséget tehát úgy a higgadt elmék, mint a tapasztalat kritikája nem a legszebb színben tüntetik fel, hives is párolognak és lehülnek. A szabadelvűségnek a jelszógyáros Franciaországban készült szállóigéjének: „a laissez faire, laissez passer”-nak immár bátran szemébe vághatja Schönberg: „Diese Ansicht wo lange Zeit die herrschende Lehre. Sie ist es heute nicht mehr. Das Irthümliche derselben ist längst anerkannt.” (U. o. I. 22.)

De nálunk a kormányzat még mindig az élelmések egoizmusának kedvező nemzetpusztító szabadelvű gazdálkodás mellett kardoskodik. A nemzet jobbainak, a társadalomnak kell tehát felkelnie, annak kell hatalmas erővel a további garázdálkodásnak ellenszegülnie és kitartó küzdelem árán ismét bevinni a köztisztességet és erkölcsöt megrendült közgazdaságunkba. A nemzetben rej-

lő romlatlan ősi erőt ki kell fejleszteni és velük kell elvégeztetni azt a munkát, a melyet eddig a nemzettel és erkölcesitől idegen elem végzett jólrosszul, de mindig a saját hasznára.

Igen a közgazdaság terén kell a magyarságot és kereszténységét megerősíteni, akkor biztosítva lesz jövője. Mert ha túlzott és így téves is Marxnak tétéle, hogy a közgazdaság a népek művelődésének kulcsa, hordozója és végső irányítója, annyi bizonyos, hogy a kulturának legalább: *conditio sine qua non*-ja.

Eljön az a lelkes csapat, a mely ezen alapvető igazságból, melyet Széchényi nagy lelke már felismert volt és hirdetett, levonta a következtetést és hatalmas kézzel tenni akar. A munka óriási! Az Isten adjon nekik esüggédést nem ismerő kitartást minden közönyösség, kishitűség, gúny és üldöztetés között, a mellyel útjukban találkozni fognak! De győzhetnek. Lebegjen szemük előtt az angol Cobden Bright és társainak kitartása, kiknek 1838. a gabonavám eltörlésére megindított akciójukból a felelmetesen hatalmas „Cluti-Corn-Law-League” fejlődött, a mely ugyan óriási erőfeszítések árán, de minden ellenkezés dacára is győzött 1846-ban. Ez lényegében társadalmi agitáció volt. Igaz, hogy ott volt áldozatkészség: csak 1842-ben 50.000 font sterlinget gyűjtött agitációra és lapjának: „The League” 15-000 előfizetője volt.

Mi is győzhetünk, csak sorakozunk a vállvetett munkához. Lehet még Magyarországnak nemzeti keresztény közgazdasága, lehet becsületes neves ipara: gyáripára is.

Igaz ugyan, hogy földművelő állam vagyunk, de lehetőleg iparizó állam is. Ha csak a Duna-Tisza köze volna Magyarország, ha Kárpátoknak és Erdélynek arany és ezüst kerete, melybe Isten a kalászt ringató rónát foglalta, nem volna a miénk, akkor iparállam nem lehetnénk. De így a természet öserőiben és javaiban bővelkedve, mire van szükségünk? Csak munkára, mai nívón álló munkára! A természet az anyja, munka az apja az iparnak, s ha frigyükön az Isten áldása leszen: akkor lesz neked magyar iparod, virágzó gyáriparod is. E nagy munkára nevelni kell népünket, magunkat, aztán pedig segíteni, támogatni, védeni, a mit alkotnunk sikerül.

És ezt akarja a Magyar Védő-Egyesület. Célja: közgazdaságilag erőssé és önállóvá tenni a magyar nemzetet. Utja: a keresztény becsületesség. Eszköze: a társadalomnak ösztartó pozitív és negatív munkálkodásának felkeltése. A magyar ipar fejlesztése és védelme, a nemzet nevelése, erőinek céltudatos irányítása, új iparágak és telepek megnyitása, azok termékének pártolása által és a becsületességnek az egész vonalon való biztosításával.

Azt akarja, hogy az évenként idegenbe vándorló 1000 millió korona a magyaré maradjon, hogy a takarékpénztárakban és bankoknál heverő 1000 és több millió magyar pénz ne másokat gazdagítson a nemzet erkölcsi és anyagi kárára.

A Magyar Védő-Egyesület lelkes „Szózatot” intézett a nemzethez, amelyből csak e buzdító sorokat iktatjuk még ide: „Álljon be mindenki ennek a nemzeti törekvésnek és nagy, de nemes, többé el nem odázható önvédelemnek harcosává: váljék családijában — környezetében — ennek az eszmének apostolává . . .”

A Magyar Védő-Egyesület címe: Budapest VIII. József körút 19.

Vezér László.

Felhívás előfizetésre.

Ismételten letelt egy év, melynek alkonyán mostani számunkkal köszöntünk be olvasóinkhoz. Befeztük a huszonhatodik évet. Ez az idő egy vidéki újság életében sokat jelent. Jelenti, hogy a lap, mely ezt a szép pályafutást tette, valóban hízagot pótol s jelenti, hogy feladatát közmegelegedésre oldotta meg. Sok küzdelemből diadalmasan került ki, mert a cél, melyet maga elé tűzött nagy és magasztos volt és e cél elérése érdekében önzetlenül s becsületesen dolgozott és fáradozott.

A katholicizmus és a magyar nemzeti eszme volt felírva zászlónkra s mi ezt a zászlót mindig magasan lobogtattuk. Előretörésünkben nem lankasztott közönyösség s nem a meg nem érdemelt gúny.

A jövő esztendőben ismét ilyen feliratú zászlóval jelenünk meg s bizalommal és erős reménységgel kérjük t. olvasóinkat és barátainkat, hogy anyagi és erkölcsi támogatásukkal tegyék könnyebbé a küzdelmet s biztossá a szép eredményt.

Ajánlják lapunkat ismerősöknek, társas köröknek, szerezenek mentől több előfizetőt — mi e szívességért a lehető legjobbat igyekszünk nyújtani.

Az egyetlen katholicus lap vagyunk az erdélyi részeken, egymagunk vagyunk hivatva egyházmegyénk érdekeivel szeretettel, őszinteséggel, s mindig a használás célzatával foglalkozni. Tekintse tehát lapunkat minden katholicus igazi barátjának, szükség esetén önzetlen nagyesadójának.

Programmunk ismeretes. Nem adunk hozzá semmit, röviden kifejezhetjük: pro ecclesia et pro patria! Isten nevében kezdünk annak idején munkánkhoz és most Isten nevében zárjuk le ezt az esztendőt, hogy megerősödvé jelenhessünk meg a jövőben.

Lapunk előfizetésének díja a lehető legesekélyebb.

Egy évre 8 K.

Félévre 4 K.

R. k. kántorok és tanítók évi 4 K. kedvezményes áron kapják.

A szerkesztőség.

H I R E K.

Karácsonykor.

Irta: Révai Károly.

Csengnek-bognak a harangok

A kis Jézus ünnepére;

Egy nagy csillag sugárkévét

Tűz oda a bölcsejére.

Jaj, de szép a gyermek Jézus!

Fehér arcán piros rózsá,

Szeme fénylik, mint a gyémánt.

Haja meg van aranyozva.

Bölcszejénél édes anyja

Mosolyogva néz rája;

Az ég minden üdvössége

Benne van a kis fiába!

... *Én Istenem! gyöngé vagyok!*
Bocsáss meg az én szívemnek.
Ha hódolni nem sietek
A te drága gyermekednek!

Van nekem egy kis leányom:
Fehér arcán piros rózsá.
Szeme fénylik, mint a gyémánt,
Haja meg van aranyozva.

Ismeri őt a kis Jézus!
Hisz' a mikor rátaláltam,
Éppen együtt játszadoztak
Oda fenn a menyországbán! ...

— Boldog ünnepeket kívánunk t. olvasóinknak, munkatársainknak és lapunk barátainak.

— **Püspök Urunk XV. számú** főpásztori körlevelét egyházmegyénk papsága a karácsonyi szentünnep után kapja. A körlevél ömeltősága latinnyelvű intelmével kezdődik, a mit el fog olvasni egyházmegyénk minden papja, mert benne nemcsak jókívánatait közli azon ismételt kérelemmel, hogy az ünnepek alatt csakis az Ur oltáránál, és ne levélben emlékezzenek meg róla; hanem vonatkozik edes hazánk jelen szomorú s válságos helyzetére is, melyhez megszívlelendő megjegyzések fűz és fokozott imádságra és a király felkent személye iránti hűségre int. Azután közli az ország bitoros főpapjának az esztergomi főegyházmegye híveihöz intézett magvas karácsonyi intelmét, valamint az apostoli szentszéknek az újév napjára, mely pentekre esik, vonatkozó felmentényét. Egy halálzás és egy pár személyi változás közlése után a „Közmuvelődés”, az „Erdélyi Oltáregyesületi Lap” és a kath. lapok meleg ajánlásával végződik ezen újévi főpásztori szöveg.

— **Az erdélyi püspök nyilatkozata.** Püspök úr ömeltősága folyó hó 19-én saját asztalánál tíz tanú előtt kijelentette, hogy a gyulafehérvári katolikus egyetem kérdésében az alapító által reá ruházott intézkedési jogról nem mondott le és azt nem ruházta át senkire; de le sem mondhatott, mert ez a jog nemcsak őt, hanem jogutódait is illeti. Továbbá kijelentette ömeltősága, hogy a novemberi státusgyűlésen emlékezete szerint csakis annyit mondott és akart mondani s nem többet, hogy „érzi a nagy felelősségnek súlyát, mely reá nehezedik s ezért minél többekkel akarja azt megosztani és melegen óhajtja, hogy először is, írásban is minél szélesebb körben szólnak hozzá e fontos kérdéshez.” — E nyilatkozatnak tanúi voltak: Ujfaluai József dr., Tamási Áron, Gergely Ignác és Kovács Lajos kanonokok, Balás Endre dr. szemináriumi rektor, Soóthy Gyula spirituális, P. Pucher Anaklét alvinci lelkész, Vargha Ferenc és Márton Andor udvari papok, Lakatos János újművész. Gyulafehérvárt, 1903. december hó 22-én Kóródy Péter dr., theologiai tanár.

— **Születésnap.** Dr. Vass Albert theologiai tanár szentszéki jegyző folyó hó 20-án ülte meg csendben születése negyvenedik évfordulóját, mely alkalommal a központi papság számos tagja és igen sok volt tanítványa kereste fel jó kívánatokkal. Szívesen csatlakozunk mi is az üdvözlők esorjájához és azt kívánjuk hogy a munkás derek tanár állandó jó erőben és munka kedvben igen sok születés napot érjen körünkben. Isten őrtesse. Ad multos annos!

— **Új római doktor.** Péter Antal erdélyi egyházmegyei növendékpap, a gyfehérvári főgimn. voltésarómai germanico-hungaricum jelenlegi ki-

váló növendéke, lapunk munkatársa és római tudósítója, mint örömmel értesülünk, a napokban kapta meg a doktori címet. Szívvelő gratulálunk neki s további állandó kitartást kívánunk a maga elé tűzött komoly munkálkodáshoz.

— **Palinódia.** Lapunk 50. számában fájó szívvel bucsuztattuk el a nyugalomba vonuló és a gyfehérvári főgimnáziumtól megválni készülő Cserni Béla dr. főgimnáziumi tanárt. Most örömmel jelentjük, hogy a kedves kolléga, a kiváló tanár, püspök úr ömeltősága és az igazgatótanács felkérésére még ebben az iskolai évben megtartja tanszékét. Isten segedelmet és állandó jó egészséget kívánunk hozzá.

— **Karácsonya ünnepe** tartott a gyulafehérvári róm. kath. püspöki elemi fiúiskola december. 23-án d. u. 3 órakor a következő sorrenddel: 1. Krisztus Jézus születet, éneklék a tanulók. 2. Megnyitó. 3. Karácsonyi ajándék. Szavalta Hermann I. 3. o. t. 4. A karácsonya. Virág I. 1. o. t. 5. Miatyánk. Balló A. 4. o. t. 6. Az ige megtéste-sült. Énekeltek a tanulók. 7. Angyal üdvözlét. Wagner S. 2. o. t. 8. Magasztaló ének. T. Szabó Gy. 4. o. t. 9. Karácsonykor. Toszt. A. 2. o. t. 10. Dícsőség menyben. Énekeltek a tanulók. 11. Karácsony. Bach A. 4. o. t. 12. A szegény tanuló. Karácsonyi F. 4. o. t. 13. Názáreti Jézus. Goesa T. 3. o. t. 14. Pápai himnusz. Énekeltek a tanulók. 15. Ruha és más ajándékok kiosztása. A kedves ünnepség lapunk zártaok még folyamatban volt; részletesebb tudósítást jövő számunkban hozunk.

— **Nyilatkozat.** Kapitk és szívesen adunk helyet az alábbi nyilatkozatnak:

„A „Gyulafehérvár és Vidéke” czimű helyi lapnak 5. számában a kaszinói közgyűlésről hozott híreben az abban megnevezett napilapra nézve közölt nyilatkozatom az illető napilap szellemére vonatkozott; keresztény katolikus meggyőződésemmel pedig bármikor s bárhol nyilatkozhatok és bátran kifejezést fogok adni, amikor s ahol ennek szükségét látom.”

Gyulafehérvár. 1903. december 22.

Kitánó tisztelettel
 Dr. Atzél Béla,
 kir. trszéki bíró.

— **Hozzászólás.** A Gyulafehérvár és Vidéke c. hetilapnak mult számában egy cikket olvastam. Valaki jajgat benne, mert a helyi kaszinónak nem rendelték meg a Budapesti Naplót még pedig azon okból, mivel — egyik kaszinói tag véleménye szerint — jár úgy is elég zsidó lap a kaszinónak.

Hát ez a cikk komisz és gonosz. Komisz, mert indirekte kigérezte benne egy bírói embert, aki kifejezést mert adni keresztény kath. meggyőződésnek egy egyházmáror újságjal szemben. Gonosz, mert álnok hangon nemzete üldöztetésére viszi át a beszédet, mikor pedig nem arról van szó. Hát mondja meg az elkésett Jeremiás próféta, hogy miért ne volna szabad annak a bírónak állást foglalnia egy olyan lappal szemben, mely sohasem mulaszt el egy alkalmat sem, hogy vallási meggyőződésünket, erkölcsi felfogásunkat, egyházi embereinket ne sértegesse, amikor csak lehet. Miért ne dobtatnók ki házukból az olyan lapokat, melyeknek gonosz cikkei sokszor areunkba kergetik a vért? S miért ne törekedhetnénk, hogy ne csak házukból, hanem pl. a kaszinóból is kiszorítsuk őket? A „zsidó” jelző bántja tán cimedet? Hát miért jelennek meg az ilyen szemétre való cikkek mindig csak azokban a lapokban, melyeknél a szerkesztőség 80 százaléka zsidó? Ki ennek az oka? Atzél bíró? Miért nem olvasunk ilyeneket a Hazánkban. Magyarországon, Alkotmányban, Budapesti Hirlapban, Magyar Államban. Hát miért nem fogja meg hitsorszáinak a kezét, hogy ne irjanak ilyeneket, ne bántsák vallás-erkölcsi világlapunkat, intézményeinket, s mi is mindjárt megszűnünk zsidó újságokról beszélni. Mi nem azt tartjuk bűnnek, ha valaki zsidónak, cigánynak, vagy hontentótának született, hanem azt, ha valaki ezt, vagy azt a nevet gyűlöletessé és utálatossá teszi.

Hát igenis, mi küzdeni fogunk minden olyan lap ellen, melynek szelleme a keresztény világnézettel ellenkezik cimed minden jayveszékése ellenére is. S ha épen kívánórnolmi készül elkeseredésében, hát csak menjen. Gyász! nem öltünk.

— **Nyilvános köszönet.** Miklós Albert, m. láposi alesperes-plebános folyó év febr. havában a főtiszt. káptalan kezébe 500 kor. alapítványt tett le, azon célból,

hogy ezen összeg évi kamatját azon Gyulafehérvárt végzett IV. éves papnövendék kapja, a ki az egyházi szónoklatban magát a legjobban kiképezte s a legtöbb eredményt mutatott fel. — Miatún ezen ügy most vált aktuálissá és a jelen iskolai évben először fogják élvezni az alapító jótéteményének gyümölcsét; a nemes szívű adakozónak más haláljukon kívül ezton is, nyilvánosan halás köszönetet mondanak a gyulafehérvári papnövendékek.

— **Felhívás.** A gyulafehérvári r. k. főgimnázium tanári kara már évtizedek óta fájó érzéssel tapasztalja, mily nagy számmal vannak jói gyekeztetű növendékei között olyanok, akik szüleik szegénysége miatt az életfenntartásnak legnélkülözhetlenebb eszközeiben is, minők a táplálék, ruházat, hiányt szenvednek. Iskolai főhatóságunk a tanulók szüleinek nyomasztó viszonyait tartva szem előtt újabb időben maga is hozzájárul az ilyen szegény sorsban levők támogatásához és a tandíj elengedésében gyakorolt bőkezűségével siet a kiválóbb, de szegény tanulók segítségére. A főgimnázium tanári testülete pedig már mintegy három évtizeddel ezelőtt segítő egyesületet létesített, melynek vagyonából évenként 18—20 ifjú nyer egy-egy rend ruhát, vagy egyes ruhadarabokat. Azonban épen az a körülmény, hogy a segítség csak ily szűk korlátok között mozoghat és ily kevés tanulóra terjedhet ki, győzött meg eszközeinknek ki nem elégítő voltáról. Hány, különben jóvalavó ifjút kell fájó szívvel visszautasítanunk, mivel a rendelkezésünkre álló alap kamatjából további segítség nem telik. Az volna szívünknek forró óhajtása, hogy mindazon jó tehetségű tanulóink részesülhessenek megfelelő támogatásban, akik segítségért folyamodnak és a segítségre tényleg rászorulnak, mivel így megkönnyebbült szívvel szentelhetnék magukat tanulmányaiknak.

Ezért fordulunk intézetünk nagyra-becsült közönségéhez és jóakaróihoz támogatásért. Már többször tapasztaltuk e lelkes közönségnek jótékonyágát, így legutoljára, midőn 1896-ban „Ezredéves jutalmi alapunk” tőkétét összegyűjtöttük. Most is erősen hisszük, hogy az ifjúság érdekében hangoztatott kérésünk érzéketlen keblekre nem talál. Járuljon hozzá mindenki, akinek a jövőndő nemzedék boldogulása szívén fesszük, jótékony célokra szánt fölöslegéből segítő egyesületünk alapjának gyarapításához. Nincsen üdvös cél, a mely elébb való volna a törekvő tanuló ifjúság gyámolításánál.

A segítséget iskolánk ifjúságának és a nevelés szent ügyének barátai kétféleképp gyakorolhatják. Vagy úgy, hogy egyszerűs mindenkorra tetszés szerinti adománnyal gyarapítják segítő egyesületünk vagyonát, vagy úgy, hogy a segítő egyesület tagjaivá lesznek, s mint ilyenek évenkénti tagsági díjjal járulnak hozzá ifjúságunk segélyezéséhez.

A főgimnázium tanári kara a segítségnek bármelyik módja révén befolyó adományokat köszönettel fogadja, az egyesület alap-vagyonához csatolja és azokról az évvégi Értesítőben elszámol.

*) Lapunk éppen ezen okból kezdte meg azt az akadémikus vitát, melyet befejezettek még nem mondhatunk. Szerk.

A tagsági köteleiséget illetőleg tájékoztatóul ide igtatjuk alapszabályaink következő szakaszát:

3. §. Az egyesület tagjai: 1) alapítótag, ki egyszer mindenkorra 50 koronát, 2) rendes tag, ki évenként 2 koronát fizet, 3) jótévő, ki 2 koronánál kevesebb összeggel, vagy bármi más adománnyal (ruha), vagy egyesek élelmezésével mozdítja elő az egyesület célját.

A nemes célt megegyeszer iskolánk barátainak kegyes figyelmébe ajánljuk és rájuk hálás szívvel kérjük Isten áldását.

Szíves adományokat lapunk is készséggel közvetít.

Burgio kapitány karácsonya.

Boner E. F.

Olaszból: Péter János.

— És most itt az elválás ideje, — mondotta Burgio kapitány feleségének, egy sovány öregasszonynak és két széke leányának, kik a hajószoba ablakához voltak támaszkodva — látjátok, itt vannak a foglyok.

Hosszú sor sápadt és rongyos gyalogosok föl lihegve a gőzhajóra, vállukon cókmojkukkal és útjukat két sor esendőr között a hajó orra felé vették.

— Oh a szerencsétlenek — kiáltott az öreg asszony — hova fognak menni?

— A ponzai fogházba — világosította fel férje.

— És ma utaztatják, mikor mindenkinek ünnepe van!

A kapitány a hajó orrához ment, hogy kijelölje a raboknak és esendőröknek helyüket. Azután visszatért a kabinba.

— E szerint hát ebben a csunya időben magad akarsz elmenni! — szólt az asszony síránkozva.

— Édesem, a ki halat akar, meg kell barátkoznia a vízzel.

— De legalább jobban öltözködjél fel ebben a zimankós időben! — És ezzel egy szekrényből egy vastag flanelt és egy csomagot húzván elő segített férjének, hogy jól beburkolódzék; azután zsebébe egy csomagocskát dugott e szakkal: Itt vannak a labdacok.

— Itt van Natalinó! — szólt a leányok közül az egyik. Egy talán tizenkét éves fiú lépett be e szavakkal: — Az angolnak a pohárszekben vannak, a galamb meg a konyhában. — Menjetek tehát! — ismételte Burgio kapitány, a ki törpe, kőpöcs, sárgás arcú és fehérszakalú öreg úr volt. — mindjárt felhúzzák a horgonyt.

— Még nem adták meg a jelt az indulásra, — szóltak a leányok és fölmentek a födéltre, hogy az utasokat bámulják, a kik a födélytönten tolongtak.

— Csunya egy mesterség ez a tied, — ismételte az asszony, miközben egy régi paszomántos köpenyvet segített föl a kapitányra.

— Úgy véled? Nincsen hal szálla nélkül, — felelt a férfi, miközben pipára gyújtott, mely egyszerre erős illattal töltötte el a kabin, — a kötelesség mindenekelett!

— Mindig ezek a te közmondásaid! De én is tudom az enyéimet, érted? — Bámud meg a tengert, de maradj a szárazon, különösen a te korodban, mivel „a tengeren nem vagyunk a vendéglőben”. Ugyan valid megőszintet: hiszed-e, hogy ebben a viharos időben kitart az erőd, hogy a hajót a kormányozd? . . . Ne érezd sértve magad; de beteges ember lévén . . .

— Micsoda beszéd már ez? — kiáltott a férj félig nyájaskodva, félig makacs önféjűséggel — egy ily tengeri farkas, mint én! . . .

— A farkas is elhullatja fogait, és . . . te a szivbajoddal . . . Nem lehetne helyettesíted más? . . . Ott van Vinti kapitány, Zerbi kapitány . . .

— És Letti kapitány, Biagini kapitány, mert felejtetd el őket? Kissé korlátolt gondolkozású vagy kedvesem! Vagy nem tudod, hogy mindezek várva-várják, hogy az én helyembe jussanak? Igen, igen, nagyon szép helyzet az enyém! olyan úr vagyok, mint egy nyugalomba térő Napoleon! A helyett, hogy Genovából, Montevideoba, Londonból Jakohamaba utazgassam, itt uraskodom Messinától Villa San Giovánnig és San Giovanntól Messináig. Így szeret engem az Uristen! Te meg szeretnéd megadni a jól megérdemelt nyugalmat!

— Én!

— Oh, oh . . . ezek a helyemre ásitó urak már ezerszer is felém hajították a csalétket, hogy bekapjam! — És kinyújtván jobb kezét, hüvelykujját az orra hegyére szegezte, többi ujjait pedig a levegőben táncoltatta. — „Mikor vonul nyugalomba Burgio kapitány? Nem nyomja az évek terhe? Beteges is kissé . . . mit csinál az asztmája és szivdobogása? . . .” Gyánús érdeklődés, mely örvendene, ha útból felretolhatna, érted most már? Akkor azután mit csinálnék te, én, a két szegény leány és Natalinó? . . . Vitorla nélkül bárka sem megy.

— Nem mondom, hogy végelesen lemondj, hanem bizonyos esetekben . . . karácsonykor! . . .

— Oh te nem tudod, mennyire lesben állnak ezek a halászok! De jaj volna, ha a gyengeségről és az öregség okozta erohányatlásról indított pletykáinknak még alapot szolgáltatnák! A legkevesebb, a mit mondanának, ez volna: „Látjátok, már odáig van, hogy ünnepnapokon pihennie kell!”

— Szóval veled nem lehet beszélni, — mondotta bosszúsán felesége. — De legalább a táskád és kávé üveged itt van-e?

— Szárazra, a ki nem utazik! hallatszotta a kiáltás.

Az öreg úr táskájából két papiros zacskót mutatott meg feleségének, azután két márek aszalt gyümölcsfelet vett ki, majd pipáját hozta rendbe — Jól van, szólt az asszony, s rálépett leányaival a kis hidra, mely a hajóról a kőpartra vezetett.

— Ha a rossz idő akadályozna, tolda bozza a férfi, hogy még ma este visszatérjek, a karácsonestet üljétek meg magatokban, de számomra is hagyjatok két szelet angolnát meg egy pohár boroskával többlet.

— Remeljük, válaszolt felesége, hogy a tenger majd elendenedik és két óra alatt ismét köztünk lesz.

— A rosszabb esetben egy misét is az én szándékomba!

A hidat a hajóra vonják, a köteleket a kőpart gyűrűről felesavarták, a gőzhajó megmozdult, táncolva és hengeregve a bős hullámzás fölött.

— Látod szegény atyádat, milyen élet az övé! — szólt az öreg asszony Natalinóhoz fordulva, hogy számunkra a kenyeret megszeresse! Szerencsés útat! kiáltott utóljára zsebkendőjét lobogtatva. — Dicsértessek az Úr Jézus! felelt az öreg és a buesüdvőzletet kalapjával viszonzta.

A hosszasan elnyúló tengerparttól, mely a lóto-futó emberek tömegétől mintegy megmozdult nagy összevisszaságban hangzott a sipok sívító hangja, közben a templomokból eredő hegedű és énekhangok verődtek a part felé. Sokkal erősebb zaj adta rá a visszhangot a közelben elterülő piaeról, a halászsoktól, a mészárosoktól, gyümölcsárusoktól, a kiknek az egész évben a napon volt a legtöbb dolguk. Burgio kapitány, a

szép galambra és az angolnákra gondolt, melyeket kevéssel azelőtt épen ott a karácsonyesti vacsorára vásárolt. Ezt a vacsorást szigorúan tartotta és ezen a napon évről-évre az egész jámbor családjával, mint tréfálva mondogatta elment a halesarnokba. Ott hosszasan és aprólékos pontossággal végignézték a csillogó halakat, melyek ide-oda vickándoztak, néha még úszni is próbáltak a fűzkosarakban, az égszínké szardellákat, a nyálkás rákokat, a vastag tintahalakat, a tűz és sáfrány színű pókokat, a széles szeletekbe vágott tinnhalakat, a szepiákat, a nyúlós és iszapos vízben reszkető polipokat és annyi más meg más fajtáját a csatorna lakóinak, melyek mind arra vártak, hogy minden meg a régi hagyományhoz ragaszkodó család vacsoráját kellemesebbé tegyék. A kapitány mint afféle öreg tengerész szakértőleg nyilatkozott ennek vagy annak a halnak a jóságáról; a felesége, mint tapasztalt gazdaszony a maga részéről szintén megmondta a véleményét, a mely nem egyszer elütrött férje nézetétől, mert jól tudta, hogy mekkorák a fecskéknek és mekkorák a csukának a szállái; míg végre vagy a fiu vagy valamelyik a lányok közül belevegyült vitaközlésükbe s szülei nézetével ellenkező állítást kockáztatott, melyet ők mégis elfogadtak beismervén magukban, hogy mindketten vereséget szenvedtek, de egy harmadik maguknál kisebb tekintélytől. Ugyanez ismétlődött a baromfiaknál, a gyümölcsnél és a zöldségárusoknál, akik két hosszú sorban padokon és sátorokban alig győzték a vevők ostromát. De a mai napon az élelmi szerek bevásárlása hosszabb vitaközlés nélkül történt, s azokat egy közszolga vitte haza a kapitány házához, a ki most a karjával a hajó korlátjára támaszkodva boldogan gondolt a jó vacsorára, mely rá ma este várakozott és a templomba menetelre, hogy a három éjjeli misét meghallgassák.

Egy erős, a többieknél sokkal udvariatlanabb hullámtaraj, mely egész a födélyzet fekkendezett föl, figyelmeztette, hogy a San Salvatore erő „dobja” kettőzött erővel buffog. Itt a hullámok jóval vastagabbak lettek, a szél úgy fűtyölt, mintha száz démon fújta volna a nótáját, a tengerre sűrű sötét köd ereszkedett, mely a San Raineri földnyelvig az ugynevezet száraz pontig elrejtette azt a szem elől. Távolról hallani lehetett a hatalmas forgatag zajlását, mely alkalmat adott a Charybdisről szóló mondára, örvénylő hajbainak táncra meg ezüstszínű villogással törte át a ködöt. Burgio kapitány fejébe húzta sapkáját és elindult, hogy a szokott ellenőrködését megtegye a gőzhajón. Először a hajó hátuljára ment és pár dicséret szót mondott a kormányosnak: — Derék fiu vagy, csak működjél tovább is derékasan a szirokko ellen, mivel ilyenkor válik el, ki az igazi kormányos! — Azután felment a felfedőlek helyiségebe és szethordozta tekintetét az utasok nyüzsgő sokaságán, kik mindannyian Calabriából valók voltak és alkalmi bevásárlásaik elintézésére végett időztek e napon Messinában; már sokan kezdték magukat kényelmetlenül érezni, hogy a gonosz forgószél alábbhagyni nem akart. Innen az előhajóra nézett, a hol a fegyverek állottak összezsugorodva, egy hosszú vasláncal egymáshoz fűzve, de közülük már többet előfogott a tengeri betegségek.

— Szegények! — dörmögte a kapitány, és mivel a tánc egyre hevesebbé vált, meghagyta a hajómesternek, hogy vigye le őket a hajóúrbra, hol a hullámok feekendezése ellen véde lesznek. A hajómester közölte a parancsot a esendőrökkel, mire ez az egész embertömeg nagy lánccsörgéssel behurcolkodott a födélyzet alá. A szirokko most egészen oldalba kapta a hajót, s úgy látszott, hogy ez a szélrohámok

ereje alatt nyikorogva szétzuzódik. A köd meg annyira sűrűvé lett, hogy a kémény prüsszögő füstje alig különbözött tőle. A lámpák, melyek mind égtek, félig kialudt gyertyabeleknek látszottak, a vészjel minden öt percben felhangzott.

— Hasonló erős szirokkóra nem emlékezem! — mormogta a hajómester a parancsnoki hidra fölmentében.

— Viharos időben válik ki a jó tengerész — felelt a kapitány; — de mit hallok?

Egy népdal-fele, melyet karban énekeltek, hangzott a fedélzet nyílásain át.

— A foglyok énekelnek. — magyarázta a hajómester.

— Igen, ez egy pástordal, melyet nálunk is énekelnek. Szegény emberek!

— Szegény emberek? A ki rosszat cselekszik, jót nem várhat.

— Egy hajó balról! — kiáltott az előhajón álló ör.

Tényleg hallatszott is egy szirena vészjelzése. A kapitány gyorsan a jelzett irányba tekintett.

— Egy . . . két . . . nagy lámpa — mormogta; és a hajómesternek meghagyta, hogy sipjával jelezze a parancsokat. — A rúdát egészen jobbra!

A parancs azonnal végre volt hajtva, de eközben a fedélzeten sirás és kiabálás keletkezett.

— Nyugalom! nincs semmi baj, kiáltott a kapitány, megjelenven a felfödelekről; és szakállá fehér felhőnek látszott az ég sötétsége mellett.

Ugyanakkor megszólaltak a fedélzet harangjai és a közelből azonnal feleltek rá egy nagy gőzöséi is, melynek nagy ivlámpája körül vörös fénny terjedezett. A foglyok éneke vontatottan és szomorúan hangzott fel.

— Előre teljes erővel! — vezényelte a kapitány.

A hajómester sipja rövid és szagotott hangokkal továbbította a vezényszavakat. De ebben a pillanatban egy irtózatós lökés jelezte, hogy az összeütközés megtörtént és a gőzös felrehajlott.

— A csolnakokat a vizre! — adta ki a parancsokat az öreg egyforma szilárd hangon.

Ezalatt a kisebb gőzös felgaskodott, majd tántorogva nyerte vissza egyensúlyát. Azalatt a másik gőzös folyton hallatva gyászos sipjeleit dél felé távozott a nélkül, hogy bármi módon gondolt volna a mentésre.

— Átkozott angolja! — kiáltott a hajómester kezét ökolbe fogva.

— Mindannyian részegek lesznek a ma születlett Jézus dicsőségére!

— Lék a hajón! — kiáltott egy matróz a kapitányhoz szaladva; — a víz a hajóürbe tolul!

Az öreg kapitány egyik kezét szívére tette, de azonnal összeszedte magát és vezényelte: — A szivattyúkhhoz!

Azután egy tekintetet vetett Messina felé, melyet sűrű köd fedett el szeme elől, úgy rémlett, mintha váratlanul egy nagy gát választotta volna el azoktól, a kiket annyira szeretett.

A felelősségre való gondolás is erősen aggasztotta. Vad szemrehányás cikázott át szívében: — Talán az én hibám volt . . . Oh Marim, ha rád hallgattam volna! — De aztán kezével homlokát végig simitván, így folytatta magánbeszédjét: — De hát miben hibáztam?

„Abban a makaeskodásban, hogy öregség ellenére is ragaszkodtál helyedhez,“ felelte panaszosan jajgatva a szirokkó; és lelke sötétebb hangulatban, mint a minő a hajót körülvetve, gyors megvillanással otthon termett az Andria

magaslatán fekvő házacskánál, látta a kertet, melyben lányai füveket szedtek salátának, fia, ki borókával koszorúzta meg a karácsoni asztalt, a konyhát, melyben felesége az angolnákat tisztította.

— A víz ellepi a hajóürr! — kiáltott a visszatérő matróz.

— A fedélzetre a foglyokat! — parancsolta az öreg és egy gondolatától ösztönözötve reszketegen tette hozzá: — oldjátok le bilincseiket!

Egy hadnagy inogva ment fel hozzá és katonás tisztelgés után így szólt:

— Kapitány úr, magára veszi a felelősséget?

— Teljesen — felelt az öreg.

A kapitány, mikor a víz növekvését jelentették, kiadta a parancsot, hogy teljes erővel egyenesen előre haladjanak.

— Tehát felhatalmazza őket? — szólt a hajómester.

— Nincs egyéb hátra. — felelt a kapitány megváltoztatott hangon és a másikat karjánál megfogva így szólt: — Minolli, ha épen szárazra jutunk és én rosszul érzem magamat, igérje meg, hogy családomat korábban mint holnap reggel, nem értesíti.

— Igérem . . . de mi baja kapitány uram?

— Remélem semmi . . . és magában halkán mondotta: — legalább ök töltsék boldogan a karácsonest!

— Kapitány úr, a csendörök nem tudják feloldozni a fegyenceket. — jelentette a matróz.

— Hát akkor két matróz oldja fel!

— Azok mindnyájan a szivattyúknál vannak.

— Istenem! — kiáltott a kapitány, kit azok kiabálása, akik ott tologtak, nagyon bántott, mi alatt a csendörök meg azzal vészdedtek, hogy a foglyok lábáról levegőket a láncot és lelket öntsenek beléjük. A vészjelek és a harangok kongása mind erősebben hangzottak, melyekre a már közelvélő San Giovanni harangjai feleltek.

— Majd eloldom én, — mondotta elhatározottan a kapitány és leszállván parancsnoki hidjáról a hajó első részére ment kiáltozván: — Bátorság fiaim, ime veletek vagyok én is!

A lámpák halvány fényében látni lehetett, a mint az átázott, sáros emberek egymáshoz láncolva a fedélzeten vad ordítással hemperegtek, némelyek hanyatt, mások arccal voltak a földre esve, némelyek elájultak, mások vérükben fetrengtek, egyesek rázták, harapták láncukat.

— Kalapácsot és harapófogót! — kiáltott Burgio kapitány és kezdett darabokra tépni a láncokat, melyek a rabokat összefűzték. De mit csináljon a béklyókkal, a melyek ütőereiket szorították. — Ti többiek segítetek! — parancsolta majd dühösen, majd könyörögve a csendöröknek, kik a hajó ingadozása miatt maguk is nehányszor a fedélzetre buktak.

A hajó e közben egyenes irányban a lehető gyorsasággal rohant a száraz felé, melyet már a gyengén átszűrődő világosságról észre lehetett venni.

Az öreg kapitány hideg verítékekkel arcán ott térdelt a fegyencek között, sujtásos sapkáját az ég felé emelte és arcát a sötét ég felé tartva szólt: — Oh Uram, ha életemmel megmenthetem ezeket, készen állok!

Egy recsegő hasadás mindannyiokat megtántorította.

— Szárazföld! — kiáltotta a hajómester.

— Villa di San Giovanni? — kérdezte a kapitány.

— Villa! — kiáltotta a partról ezer férfinak és nőnek hangja, kik fáklyával, lámpással, petróleumos lámpával odacsődültek és kiabáltak: Ott vagy Rókus? — Ott vagy Miklós? — Ott vagytok fiaim?

A fedélzetről pedig más hangok és más sirás válaszolt.

Burgio kapitány lassan még mindig fedetlen fővel, kissé tántorogva felemelkedett, felment a parancsnoki hidra és így kiáltott:

— Csend! Nem hiányzik egy útas sem?

— Nem, — felelt hangosan a hajómester.

— A fegyencek közül sem?

— Senki, — felelte a hadnagy.

— Akkor dicsértessék az Úr Jézus! kiáltott az öreg, kezét szívére szoritva és azzal halva rogyott össze.

CSARNOK.

A mikor az apa mesél. . .

Prokupek Samueltól.

A karácsonya gyertyáit kioltották. Mintha a csillogó diszitményektől, az aranyos dióktól, cukorkáktól elvonták volna a bűbajos fényt, ott lógtak csak a karácsonyfán sötétben. A gyermekek játékaikkal voltak elfoglalva: a 6 éves Mariska szöghajú babáját szorongatta, a 8 éves Pista paripáján lovagolt és kardjával hadonázott. Az angyal itt járt, de sietve el is ment máshova, mert hisz, sok dolga van neki e szent estén. A kandallóban pattogott a tűz s az édes apa elmerengve ült mellette a hintaszéken.

Most belépett a mama, munkáját ott künn elvégezte és férje mellé ült. A gyermekek elhagyták játékaikat és a szülőkhez húzódtak. A szülők gyengéden átölelték egymást, arcukról a boldogság és megelégedés sugárzott.

Mariska anyjának ölebe ült, egyik karjával átölelte atyját s a másikat anyjának nyujtá. „Papám“ szöllött hízegő hangon „kerlek mondj mesét!“

Az atya leányára nézett s azután nejeire: „Te is ép ilyen vótál, tudod azon a karácsony estén“ szöllött. A nő megismogató férje homlokát, mintha komor gondolatokat akart volna ez által onnan elűzni.

Az atya szeméből egy könnyesepp gördült alá. Gyermekéi megdöbbenve néztek e könnyeseppet, de az atya sietve letörlé azt és szöllött: „figyeljétek, igazi mesét fogok nektek most elmondani.“

„Akkor is karácsony estéje volt, de abban a kis szobában nem volt karácsonyfa, nem volt öröm, vígság, hanem mély esend, szomorúság. Szegényes kis szoba volt, kis pléh fűttőben a tűz csak kinlódott, az ablakokon jégvirágok tarkáltak. Az asztal mellett pislogó fagygyú gyertya világánál, fejét könyökre támasztva ült egy 9 éves kis fiú. Szomorú volt, szemében könyök ültek, koronkint aggódo pillantást vetett az ágy felé, hol mint a felhomályban kivehető volt szegényes nyoszolyán egy fiatal nő feküdt nagy betegen. Nehezen lélegzett, homlokán a verejtek gyöngyözött, koronkint száraz köhögést hallatott.“

Szegény kis fiú, alig volt 9 éves és már oly szomorú sors erte. Szegény édes anyja halálos betegségben feküdt, honnan nem volt menekvés. Anyjával mindenét elveszítte, mert neki nincs más senkije a világon. Rea nézve oly hamar eljött a szomorúság és fájdalom korszaka. Egy pillanatra szegény édes anyjáról gondolatai más felé terelődtek. Elgondolta, hogy most az egész városban mindenütt öröm és vígság uralkodik, most gyúlnak ki a karácsonyfák gyertyái, hogy örvendjenek a gyerekek „az angyalfiának.“ Koronkint egy hasáb fát tesz a tűzre. anyjának vizet nyújt, hogy a láztól felcserepezett ajkait megndvesítse.

Fájdalmasan néz az édes anya üvegesedni kezdő szemével gyermekére, szemében száraz

könyv csillámlik. Erejének utolsó fellobbanásával magához öleli, megcsókolja és alig halható hangon mondja: „édes gyermekem.”

A fiú letérli edes anyja homlokáról a ve-rejtéket és a pamlagra vonul, koronkint elfojtott zokogást hallat. Az ablak alatt az utcán egy Bethlehemes csoport vonul el. Elöl a fehér ruhába öltözött angyal, utána a bundákba öltözött pásztorok s azután ketten viszik a fényes színű papírból készült Bethlehemet, belsejében a kis Jézussal és a jászollal, utána a fekete ruhába öltözött „turkás” lépdél, „ki a pénz megessi, a piculát szereti, a banktól hizik” s már a szomszédból hangzik fel az ének „meny-ből az angyal.”

A kis fiú a pamlagon arcát kezébe rejtve újra elmélázik.

S ime a kis szobának ajtaja megnyílik. Tülvilági fény árad szerte a szobában, bűbajos fényes, aranyos. A szobának szegényes butorai arany fényben tündökölnék, az ablak jégvirágai, mint megannyi gyémántok ragyognak. A kis fiú anyjára tekint s bámulva látja, hogy edes anyja öröm mosolyra nyitja ajkait, kitarja karjait az ajtó felé, melyen három, csillogó ruhába öltözött angyal lép be, utánuk egy kimondhatatlan szép-szerű kis fiúval.

S most az első angyal az ágyhoz lép és szól: „Én vagyok Mihály az Úr anyjára. Mivel hogy eltedben diadalmasan harcoltál a gonosz világ és a bűn ellen s inkább megtörtél, mintsem a gonosz csábításainak engedj, neked nyujtom a győzelem habérkoszorúját.” S fejére helyezé

a babérkoszorút, mely aranyfényben tündöklött.

„Én vagyok Gábel,” szólott a második angyal. „Mivel hited sohasem ingadozott, bizalmad Istenben soha sem lankadozott, átadom neked a győzelem diadalruháját” szólott és az edes anyja testét hófehér ruha fedé, csillogó, aranyos, fényes, melyet leírni nem lehet.

„Én vagyok Rafael,” szólott a harmadik angyal az ágyhoz lépve. „Mivel türelmesen viselted a nehéz kinokat, Isten akaratában való megnyugvással, meggyógyítalak, nem lesz több fájdalom” szólott megilletvén a beteget s ime annak arcára a rózsák újból visszatértek, a halovány szín szép fehérré változott, szemeiben az élet tüze csillogott, mint hajdan, midőn a mama fiatal és oly szép volt.

S most kimondhatatlan bájjal előlépett a vendég kis füeska, megfogá a beteg kezét. A beteg arcán boldog mosoly látszott. A kis fiú szólott: „Mivel úgy szeretted engem, jer megjutalmazlak, velem fogsz uralkodni ezentúl.”

A beteg felkelt ágyából s a menet megindult. Mielőtt azonban a kis szobából kimentek volna, az anyja fiához lépett, oda hajolt fia felé, megcsókolta s áldólag terjeszté kezeit feléje. A fiú bámulva nézte a jelenetet, anyja felé tárta ki karjait s óriási erőlködéssel felkiáltott: „anyám, edes anyám!”

A kis szoba újból a régi szegényes szoba volt, a pislogó gyertya fényhomályt terjesztett, a pléh fűtőben kialvóban a tűz. A kis fiú anyja ágyához rohan. Mozdulatlan fekszik az anyja ágyában, többé nem lehel, ajkán megnyugvás

és égi mosoly látszik. „Anyám, edes anyám!” sikoltott fel újból a fiú.

Az ajtót sietve nyitják, a szomszédok bero-hannak s az ágy felé tolongnak. Egyikök sietve az orvos után szalad. Mindenek vége, az anyja kiszervenvedett.

A nemes szívű orvos kezénél fogja a kis fiút s elvezeté nem messze eső lakásába. Fényes karácsonyfa áll szobájában, a gyertyák még égnek rajta, az aranyos diók, cukorkák még csil-lognak. A karácsonyfa alatt egy 6 éves kis le-ánya ül, sugárzó arccal játszik babájával.

Könyben úszó szemekkel nézi a kis fiú a karácsonyfát, szíve lelke távol van anyjától, ki ott nyugszik mozdulatlanul a szegényes ágyon. Hiába vigasztalja a doktor bácsi és a jó néni, könnyei nem szűnnek. A kis leánya felre teszi játékat, részvételt arcán közeledik a fiúhoz, majd hirtelen elhatározással megöleli és szól: „ne sírj Lajos, az én mamám lesz ezentúl a te mamád is, az én tatám a te tatád is.”

Az orvos és neje összenéznek, egy gondolat és elhatározás fogamzik meg szívükben: „legyen ez a fiú nekünk angyal fia.”

„Jaj de szép mese volt ez”, szólott Mariska atyját megcsókolva.

„Csakhogy igaz mese volt” szólott az atya s ujjal átölelve nejét hálásan nézett zemei közé.

Ez az angyal fia áldást hozott az orvos házára.

„Dicsőség legyen érte Istennek” rebegé az anyja kezét összekulcsolva, s az ég felé tekintve.

Sürgöny: Blaskovits Sokszorosar kiténtetve.

TEMLOM FESTÉS.

Első orszá-gos műfes-tészeti és iparműve-szetintézet Alapított 1887-ben

Olajba oltárkép

magas centm.	50	70	90	100	125	160	180	220
korona	125.—	40.—	55.—	70.—	100.—	125.—	170.—	200.—

Egy életnagyságú arckép, mert örök becsé van és egyszersmind szobadisz, továbbá előnyös nász-, nev- és születésnap, vagy egyéb alkalmi és ünnepi ajándékol szolgál. — Ezeket az arcképeket bármilyen beküldött fénykép után a legfinomabb kivitelben készítem e Nagysága

25×32	35×45	55×65	65×80	75×110	85×125	100×150
18	25	40	55	95	120	180

Poichromozott fa-szobrok, aranyozott széllel

magas centm.	50	70	90	120	140	150	160	170	180	200
korona	30.—	40.—	50.—	100.—	135.—	150.—	170.—	185.—	240.—	300.—

BLASKOVITS BÁTORI MIHÁLY

Szabadka, VII. kerület, Erdő-sor 66. szám.

A főt. papságnak biboros hercegprimás úr ő eminenciája 67,898. szám alatt és Tolnai Festetich Tasziló gróf úr ő nagyméltósága által ajánlva. Az oktatást ő nagyméltósága Császká Gy. kalocsai érsek úr nagylelkű áldozatkészsége folytán olaszországi műfestők és műmárványozóktól nyertem

Templomfestés stilszerint, gipsz-márvány (stucco), kereszték aranyozása állvány nélkül. Templommeszelés eső által le nem mosható. **Oltárképek festése művészi kivitelben bűmlatos oltáson.** Szegé-nyebb egyháznak 25% engedmény! **Elismerő nyilatkozatok rendelkezésre boacsájtatnak**

ANGSTER JÓZSEF és FIA

pécsi, kalocsai, győri és kassai székesegyházak orgona-építője. **Orgona és harmonium-gyár**

PÉCSETT.

Alapított 1867.

Két arany, egy ezüst és egy milleniumi eremmel kiténtetve.

Ajánljuk kitünő hangú és erős szerkezetű **crescendo orgonáinkat**. — Különösen a legújabb **légnymatu** (pneumatical) rendszer szerint épült orgonáinkat, melyek a rendkívül könnyű játékmód és regisztrálás mellett még azon nagy előnnyel is bírnak, hogy a **templom nevésege** nines befolyással rájuk.

Legjobban bizonyítja műveink jóságát, hogy üzleletünkben 450-nél több **új orgona mű** került ki.

Raktáron kitünő hangú **harmoniumok minden nagyságban** (155 koronától 1000 kor.-ig).

Mindenemű **javitásokat, hangolásokat és át-építéseket** oltáson elvállalunk.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küldünk.